

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Toiduga kokkupuutuvad materjalid ja esemed. Vastavusdeklaratsioon.

Külli Suurvarik

Toidu üldnõuete büroo peaspetsialist

625 6570

Ettekandes tuleb juttu

Toiduga kokkupuutuvate materjalide nõuete raamistikust

ELi plastmaterjalide vastavusdeklaratsiooni juhendist

Nõuete raamistik

ELi määrused
ja direktiivid

2002/178

1935/2004

2023/2006

10/2011

1895/2005

282/2008

450/2009

84/500

2007/42

Toit peab olema ohutu.
TKMist ei tohi toitu eritada
aineid **ohtlikus koguses**

Ettevõtja tagab TKMi ohutuse
ja on võimeline seda
tõendama

Ohutuse tagamisel
arvestatakse
teatud ainete
suhtes esitatud
nõuetega

Määrus 1935/2004

- TKMi tuleb toota **hea tootmistava** kohaselt
- TKMist **toitu eralduv kogus** ei tohi (art 3):
 - ohustada tervist
 - põhjustada toidu koostises vastuvõtmataid muutusi
 - põhjustada toidu organoleptiliste omaduste halvenemist

- **Mürgistamine** (art 15)

Vajaduse korral kasutustingimused

- **Jälgitavus** (art 17)

Kellelt kellele

- **Vastavusdeklaratsioon** (art 16)

Ülevaade VD kohustuslikkusest materjaliliigiti

Materjalirühm	Deklaratsiooni kohustuslikkus					Nõuded VD-I esitavaale
	Jaemüügile eelnev etapp			Jaemüügi etapp		
	Toiduga veel mitte kokkupuutuv TKM		Toiduga kokkupuutes olev TKM	Toiduga veel mitte kokkupuutuv TKM	Toiduga kokkupuutes olev TKM	
	Väliskuju järgi saab üheselt otsustada, et tegemist on TKMiga	Väliskuju järgi ei saa üheselt otsustada, et tegemist on TKMiga				
Keraamika	+	+	-	+	-	+
Plast	+	+	+	-	-	+
Regenereeritud tsellulooskile	-	+	-	-	-	-
Aktiivne ja intelligentne TKM	+	+	+	+*	+*	+
BADGE sisaldav plast, liim, pinna- kattega TKM	+	+	+	-	-	-

*Vastavusdeklaratsioon ei ole kohustuslik lõpptarbijale müümise etapis (teiste materjaliliikide puhul pole sellist etappi nii täpselt välja toodud)

Toiduga kokkupuutuvate materjalide nõuete
raamistik

**ELi plastmaterjalide
vastavusdeklaratsiooni juhend**

ELi plasti vastavusdeklaratsiooni juhend

Euroopa Komisjoni koostatud juhend

- [ingliskeelne](#);
- eestikeelne [põhitekst](#) + [tekstikastid](#)
- Vastavusdeklaratsiooni (VD) eesmärk
- Ettevõtja kohustused tarneaheleas
- VD-l esitatav teave rolliti

Ei käsitle toiduga kokkupuutes olevat plasti

Plasti VD eesmärk

Sellega kinnitatakse toote vastavust nõuetele;

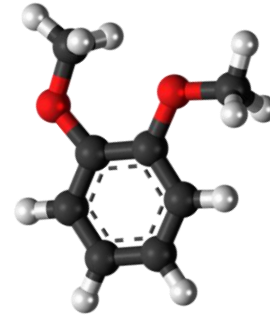
Sellel esitatakse teave, mis on vajalik, et teha kindlaks toote vastavus nõuetele või seda kontrollida.

Tooteliigid

- **Aine**

- plastimääruse I lisas loetletud ained
- loetellu kandmata ained
- ained muust kui plastist vahematerjali valmistamiseks

- **Vahematerjal**

- plastist vahematerjal
- muust kui plastist vahematerjal (nt liimid, trükivärvid)

- **Lõppmaterjal või -toode**

Lõppmaterjal või -toode

- Plastist valmismaterjal
- Mitmest materjalist mitmekihilise valmistoot* plastikiht
- Lõpptoote saamiseks vajalikud tootekomponendid (nt pudel ja kork, alus ja kaas)

* Plastimäärus ei hõlma mitmest materjalist mitme-kihilisi materjale tervikuna, vaid üksnes selle plastikihti. Seetõttu on sellise valmismaterjali puhul vaja VD-d üksnes plastikihi kohta

Rollid tarneaahelas

Tootja (toodab aineid, vahematerjale, lõpptooteid)

Turustaja (ise tooteid ei valmista)

Importija (turustaja, kes impordib)

Jaemüüja (turustaja, kes müüb lõpptarbijale)

Kasutaja (viib lõpptoote kokkupuutesse toiduga)

Lõpptarbija

Ülevaade rollidest, tegevustest ja kaupadest

Roll	Näited	Tegevus	Kaubad
Plasti valmistaja	Keemiatööstus, plastitootjad, plasti järeltöötledajad	Kaupade tootmine	Aine Vahematerjal Toode
Muu kui plasti tootja	Keemiatööstus, trükivärvide, liimide, pinnakatete tootjad	Kaupade tootmine	Aine Vahematerjal
Turustaja	Kemikaalide, vahematerjalide, lõpptoodete jaotuskeskused, välja arvatud toiduainete jaemüüjate jaotuskeskused	Ettevõtjale kaupade tarnimine	Aine Vahematerjal Toode
Kasutaja	Toiduainetööstus, toitlustajad, restoranid, toidukäitlejad	Toidu pakendamine, töötlemine, ladustamine	Toode
Jaemüüjad ja nende jaotuskeskused	Otse tarbijale müüvad selvehallid ja toidukäitlejad (näiteks pagariärid, lihapoed)	Kaupade müümine tarbijale	Toode

Kohustused

- VD tarneaahelas kättesaadavaks tegemine
- VD uuendamine, kui:
 - õigusakte on muudetud
 - muutub materjali koostis
 - muutub kasutatavate ainete puhtus
- Tõendusdokumentide pidamine

VD ei pea olema kaubaga füüsiliselt kaasas

Kohustused rolliti I

Roll	Kaubad	Saadav teave	Järgmine osaline	VD väljastamine	Märgistamine (artikkel 15)
Muu kui plasti tootja	Aine	Ei	Valmistaja	Teave	Ei
	Vahematerjal	Teave	Turustaja	Teave ¹	Ei
Plasti tootja	Aine	Ei	Valmistaja	Jah	Ei
	Vahematerjal	VD	Turustaja	Jah	Ei
Valmistaja	Lõpptoode	VD ja teave	Kasutaja	Jah	Jah
			Turustaja	Jah	Jah
			Jaemüüja	Ei	Jah
			Tarbija	Ei	Jah
Turustaja	Aine	VD	Valmistaja	Jah	Ei
	Vahematerjal	VD	Turustaja	Jah	Ei
Turustaja	Lõpptoode	VD	Kasutaja	Jah	Jah
		Märgistus	Jaemüüja	Ei	Jah

Kohustused rolliti II

Roll	Kaubad	Saadav teave	Järgmine osaline	VD väljastamine	Märgistamine (artikkel 15)
Importija	Aine	Teave	Valmistaja	Jah	Jah
	Vahematerjal	Teave	Turustaja	Jah	Jah
Importija	Lõpptoode	Teave + märgistus	Kasutaja	Jah	Jah
			Turustaja	Jah	Jah
			Jaemüüja	Ei	Jah
			Tarbija	Ei	Jah
Kasutaja	Lõpptoode	VD+ märgistus	Ei kohaldata ²	Ei kohaldata ⁶³	Ei kohaldata ⁶³
Jaemüüja	Lõpptoode	Märgistus	Jaemüüja	Ei	Jah
			Tarbija	Ei	Jah
Tarbija		Märgistus			

Teave plastist lõpptoote VD-I 1

VD nõuded plastimääruses	Selgitused juhendist
1. Vastavusdeklaratsiooni väljaandnud ettevõtja nimi ja aadress;	<p>Äriühingu ametlikult registreeritud nimi ja füüsiline aadress; sellele võib lisada veebilehe aadressi.</p> <p>Punktid 1 ja 2 võib täita vaid korra, kui:</p>
2. plastmaterjalide või –esemete tootja või importija nimi ja aadress;	<ul style="list-style-type: none">• vastavusdeklaratsiooni väljastav ettevõtja ja tootja või importija on sama ettevõtja;• tootmistegevus toimub ELi territooriumil ühe ettevõtja mitmes erinevas füüsilises asukohas.

Teave plastist lõpptoote VD-I 2

VD nõuded plastimääruses

Selgitused juhendist

3. esemete nimetused;

Plastmaterjali või -toote määratlus
(**kaubanimi ja materjali tüübid***)

* Plasti puhul on see polümeeritüüp; peale selle tuleks ära märkida liimide, pinnakatete või trükivärvide esinemine.

4. deklaratsiooni kuupäev;

Näited polümeeritüüpide kohta

HDPE - suure tihedusega polüetüleen, **LDPE** - väikese tihedusega polüetüleen, **LLDPE** - lineaarne väikese tihedusega polüetüleen, **PP** - polüpropüleen, **PS** - polüstüreen, **EPS** - vahtpolüstüreen, **PET** - polüetüleentereftalaat, **EVOH** - etüleenvinüülalkoholi kopolümeerid, **PA** - polüamiid (nailon), **PVC** - polüvinüülkloriid

Teave plastist lõpptoote VD-I 3

VD nõuded plastimääruses

5. kinnitus, et plastmaterjalid või -esemed, nende tootmise vaheetappidel saadud tooted või kõnealused ained **vastavad** käesolevas määruses ja määruse (EÜ) nr 1935/2004 artiklis 3, artikli 11 lõikes 5 ning artiklites 15 ja 17 sätestatud nõuetele;

Selgitused juhendist

Kinnitus selle kohta, et **toidust funktsionaalse tõkkekihiga eraldamata plasti** tootmisel:

- a. on kasutatud **loetelus olevaid aineid**;
- b. plastile **tahtlikult lisatud loeteluvälised ained** vastavad raammääruse nõuetele ning et nende riski on hinnatud.
- c. plasti **vältimatult tekkivad ained** (nt reaktsiooni vaheained ning lagunemis- ja reaktsioonisaadused) vastavad raammääruse nõuetele ning et nende riski on hinnatud.

Kui punktide b ja c ainete riske ei ole hinnatud, tuleb esitada aine määratlus (keemiline nimetus ja CASi number) ja riskihindamiseks vajalik teave

Teave plastist lõpptoote VD-I 4

VD nõuded plastimääruses	Selgitused juhendist
<p>5. kinnitus, et plastmaterjalid või -esemed, nende tootmise vaheetappidel saadud tooted või kõnealused ained vastavad käesolevas määruses ja määruse (EÜ) nr 1935/2004 artiklis 3, artikli 11 lõikes 5 ning artiklites 15 ja 17 sätestatud nõuetele;</p>	<p>d. kinnitus selle kohta, et materjal vastab üldmigratsiooni piirnormile.</p> <p>Sellele võib lisada teabe:</p> <ul style="list-style-type: none">• kasutatud katsetingimuste• üldmigratsioonikatse numברי (nt OM1, OM2 jne),• kasutatud mudelaine(te) kohta

Teave plastist lõpptoote VD-I 5

VD nõuded plastimääruses

5. **kinnitus**, et
plastmaterjalid või -
esemed, nende tootmise
vaheetappidel saadud
tooted või kõnealused ained
vastavad käesolevas
määruses ja määruse (EÜ)
nr 1935/2004 artiklis 3,
artikli 11 lõikes 5 ning
artiklites 15 ja 17 sätestatud
nõuetele;

Selgitused juhendist

e. kinnitus selle kohta,
et ese **vastab**
organoleptilisi
omadusi käsitlevatele
nõuetele.

Teave plastist lõpptoote VD-I 6

VD nõuded plastimääruses

6. piisav teave kasutatud ainete või nende lagunemissaaduste kohta, mille suhtes on käesoleva määruse I ja II lisas kehtestatud piirangud ja/või spetsifikatsioonid, et tootmisahela järgmisel etapil tegutsev ettevõtja saaks järgida nimetatud piiranguid;

Selgitused juhendist

a. Teave:

- plastmaterjalide määruse I või II lisas loetletud piirangutega ainete kohta
- riigisisestes õigusaktides olevate piirangutega ainete kohta

Nt: Materjal sisaldab ainet, millele on piirang plastimääruse I lisas

Teave plastist lõpptoote VD-I 7

VD nõuded plastimääruses

6. piisav teave kasutatud ainete või nende lagunemissaaduste kohta, mille suhtes on käesoleva määruse I ja II lisas kehtestatud piirangud ja/või spetsifikatsioonid, et tootmisahela järgmisel etapil tegutsev ettevõtja saaks järgida nimetatud piiranguid;

Selgitused juhendist

b. ainete määratlus (vähemalt üks järgmistest:

- **toiduga kokkupuutuva aine number,**
- **viitenumber,**
- **CASi number,**
- **keemiline nimetus).**

Aine määratluse avalikustamine VD-I ei ole kohustuslik, kui on kinnitus, et aine migratsioon ei ületa piirnormi, kui materjali kasutatakse määratletud kasutustingimuste kohaselt.

Teave plastist lõpptoote VD-I 8

VD nõuded plastimääruses

6. **piisav teave** kasutatud ainete või nende lagunemissaaduste kohta, mille suhtes on käesoleva määruse I ja II lisas kehtestatud piirangud ja/või spetsifikatsioonid, et tootmisahela järgmisel etapil tegutsev ettevõtja saaks järgida nimetatud piiranguid;

Selgitused juhendist

c. Esitatakse plastis sisalduvatele ainetele määruse I lisas kehtestatud piirang (**SML, SML(T) või QM**) või kinnitus, et plastmaterjalide määruse I lisas loetletud piirangutega aineid ei esine.

d. ja e. Plastmaterjalide määruse II lisa punktides 1 ja 2 loetletud ainete esinemise korral kas

- **kinnitus** selle kohta, et nende ainete eraldumisel ei ole võimalik ületada kehtestatud piirnormi
- **teave**, et märgitud aine (või ainete) esinemist tuleb kontrollida.

Punkti c näide: Materjal sisaldab ainet, mille migratsiooni piirnorm plastimääruse I lisas on 30 mg/kg

Teave plastist lõpptoote VD-I 9

VD nõuded plastimääruses

6. **piisav teave** kasutatud ainete või nende lagunemissaaduste kohta, mille suhtes on käesoleva **määruse I ja II lisas kehtestatud piirangud ja/või spetsifikatsioonid**, et tootmisahela järgmisel etapil tegutsev ettevõtja saaks järgida nimetatud piiranguid;

Selgitused juhendist

f. Kinnitus punktides c, d ja e nimetatud piirangutele vastavuse kohta.

g. Vajaduse korral kinnitus selle kohta, et on tehtud **trükivärvides, pinnakatetes või liimides** kasutatud ja plastmaterjalide määruse I või II lisas loetletud piiranguga ainete vastavushindamine

NB! Osadest kokkupandud tooted

Teave plastist lõpptoote VD-I 10

VD nõuded plastimääruses

6. **piisav teave** kasutatud ainete või nende lagunemissaaduste kohta, mille suhtes on käesoleva määruse I ja II lisas kehtestatud piirangud ja/või spetsifikatsioonid, et tootmisahela järgmisel etapil tegutsev ettevõtja saaks järgida nimetatud piiranguid;

Selgitused juhendist

Kui lõpptoote kasutaja peab tegema täiendava vastavushindamise, tuleb VD-I esitada aine määratlus koos vastavushindamiseks vajaliku asjakohase teabega.

Teave plastist lõpptoote VD-I 11

VD nõuded plastimääruses

7. ainete puhul, mille esinemise suhtes toidus kohaldatakse piiranguid, katseandmete või teoreetilise arvutuse põhjal saadud piisav **teave nende konkreetsete ainete migratsiooni määra ja vajaduse korral puhtusekriteeriumide kohta** vastavalt komisjoni direktiivide 2008/60/EÜ, 95/45/EÜ ja 2008/84/EÜ nõuetele, et võimaldada selliste materjalide või esemete kasutajatel täita asjakohaseid ELi sätteid või toidu suhtes kohaldatavaid siseriiklikke sätteid, kui ELi sätteid puuduvad;

Selgitused juhendist

Kahesuguse kasutusega lisaainete aine määratlus, st:

- **aine nimetus ja E-number** toidu lisaainete puhul (määrus (EÜ) nr 1333/2008)
- **aine nimetus ja FL-number** lõhna- ja maitseainete puhul (määrus (EÜ) nr 1334/2008)*

* Kliendi nõudel esitatakse teave migreeruva koguse või jääksisalduse kohta.

Teave plastist lõpptoote VD-I 12

VD nõuded plastimääruses

8. nõuded materjali või eseme kasutamisele, näiteks:

- i) millist **tüüpi toiduga** kokkupuutumiseks on see ette nähtud;
- ii) töötlemise ja säilitamise **aeg ning temperatuur toiduga kokkupuutamisel**;
- iii) materjali või eseme vastavuse kindlaksmääramiseks kasutatav toiduga kokkupuutuva materjali või **eseme pindala ja mahu suhe**;

Selgitused juhendist

8. Materjali või toote lõppkasutusega seotud teave, **eelkõige kasutustingimuste suhtes kohaldatavate piirangute kohta**, eriti nende piirangute kohta, mis tulenevad üldmigratsiooni piirnormile vastavuse katsete tulemustest ja katsetingimustest ning kasutatavate ainete suhtes kohaldatavatest liidu loetelu veerus 10 määratletud piirangutest ja/või nõuetest

Teave plastist lõpptoote VD-I 13

VD nõuded plastimääruses

Selgitused juhendist

9. kui mitmekihilises plastmaterjalis või - esemes kasutatakse **funktsionaalset tükkekihti**, kinnitus selle kohta, et materjal või ese vastab käesoleva määruse artikli 13 lõigete 2, 3 ja 4 või artikli 14 lõigete 2 ja 3 nõuetele.

Kinnitus selle kohta, et materjalis esinevad loeteluvälised lisaained ja monomeerid:

a. ei ole

- **mutageensed,**
- **kartsinogeensed**
- **reproduktiivtoksilised**
- **nanovormis;**

b. ettenähtud kasutustingimustes migreeruvad alla 0,01 mg/kg.

Kui sellist kinnitust ei saa anda, siis tuleb esitada **ainete määratlus** (keemiline nimetus ja/või CASi number) ja mis tahes muu vajalik teave, et kasutaja saaks määratleda funktsionaalse tükkekihi ja veenduda, et migratsioon ei ole tuvastatav.

MAAELUMINISTEERIUM

**Täna tähelepanu
eest!**